

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

**Projekt realizowany w ramach obchodów stulecia
odzyskania niepodległości**

Gdański Uniwersytet Medyczny 2018

Kalejdoskop 100 lat

- Rok 2018 w całym kraju upływa pod znakiem obchodów stulecia odzyskania niepodległości przez Polskę.
- Gdański Uniwersytet Medyczny prezentuje zmiany, jakie na przestrzeni ostatnich 100 lat nastąpiły w polskiej nauce, z uwzględnieniem obszarów nam szczególnie bliskich – szeroko pojętej historii medycyny i farmacji.
- „Kalejdoskop 100 lat” przybliży kluczowe wydarzenia, osiągnięcia i postaci z historii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

niepodległa

Oblicza jubileuszy

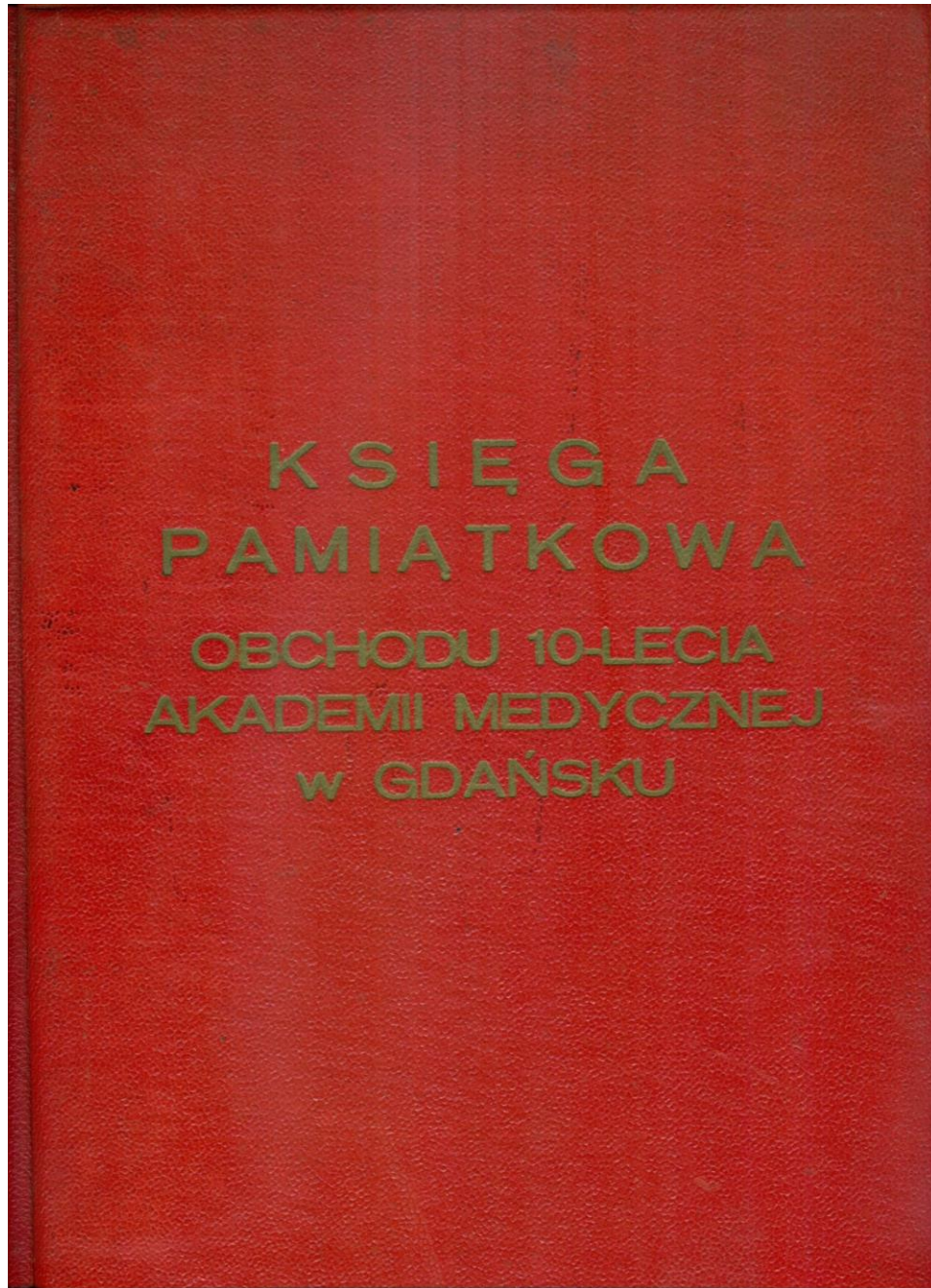
niepodlega

Dziesięć lat, piętnaście, czterdzieści pięć...

- Sto lat niepodległości Polski obejmuje wiele innych rocznic.
- Dziesięć lat, piętnaście, czterdzieści pięć... dekada, nie musi być mniej ważna niż półwieku czy sto lat.
- Do kolejnych rocznic przykładamy miarę naszych doświadczeń, przeżyć i wspomnień i planów.
- Burzliwe sto lat Polski niepodległej zawiera w sobie tak wiele istotnych wydarzeń.
- W kolekcji Muzeum GUMed znajduje się wiele publikacji jubileuszowych, wspomnień i relacji.
- Niektóre z nich posłużą jako ilustracja i inspiracja dla chwili refleksji nad przemijaniem, zamianami, pamięcią, tradycją i dziedzictwem.

niepodległa

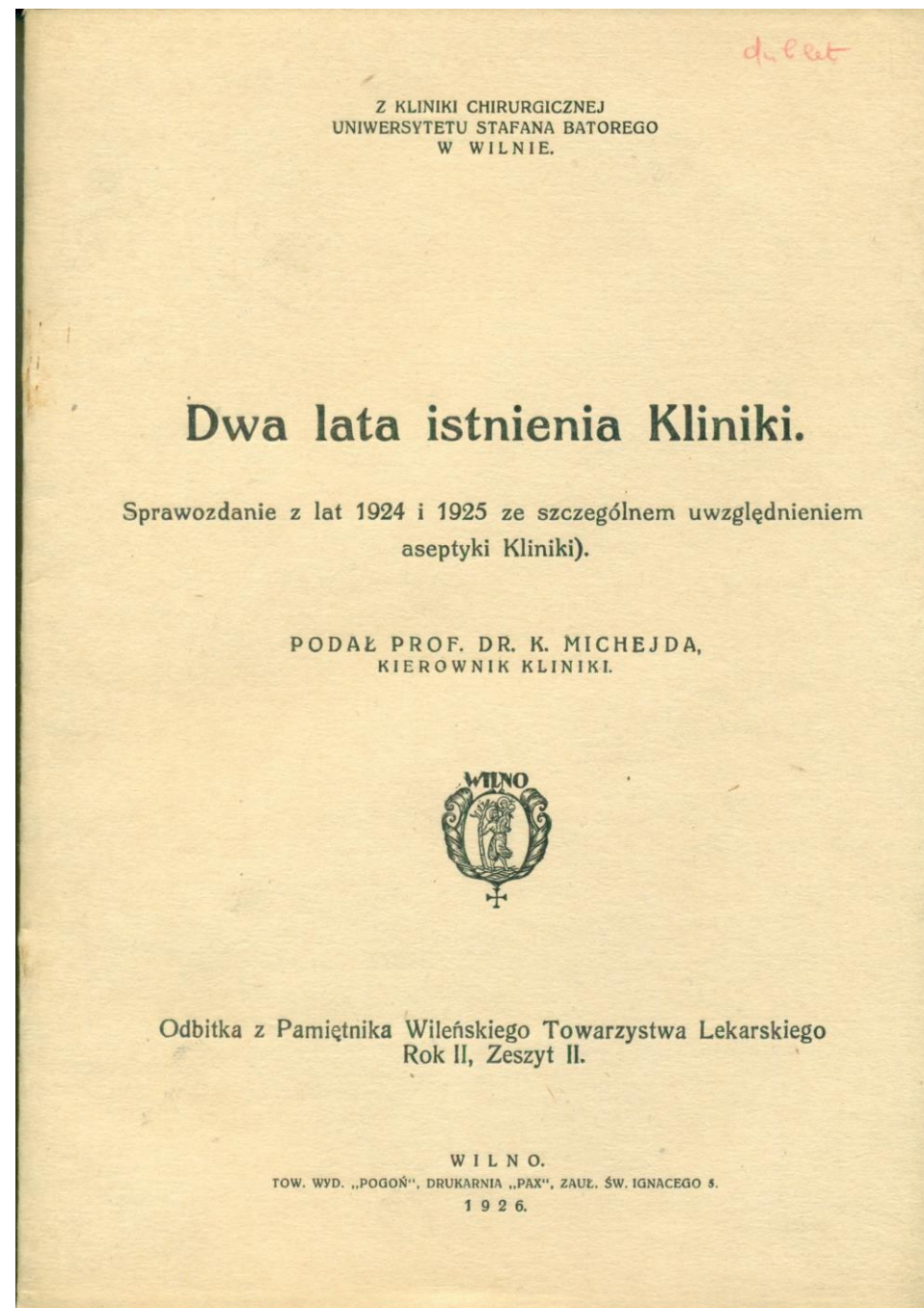
- Dziesięć lat Akademii Medycznej w Gdańsku.
- Pierwsze pięć pod nazwą Akademia Lekarska w Gdańsku.
- Od 1950 r. obowiązywała nowa nazwa Uczelni.
- Księgę pamiątkową wypełniają podpisy uczestników uroczystości jubileuszowych, w większości nieczytelne.

wiepodlega

- Tylko dwa lata... z matematycznego punktu widzenia 1/50 wieku.
- A jednak u progu 1926 r. na pewno dwa lata najważniejsze, zmuszające do refleksji.
- Przygotowując sprawozdanie prof. Kornel Michejda zwrócił uwagę na to, co wtedy wydawało się na tyle istotne, by podkreślić to w podtytule pracy: aseptyka Kliniki.

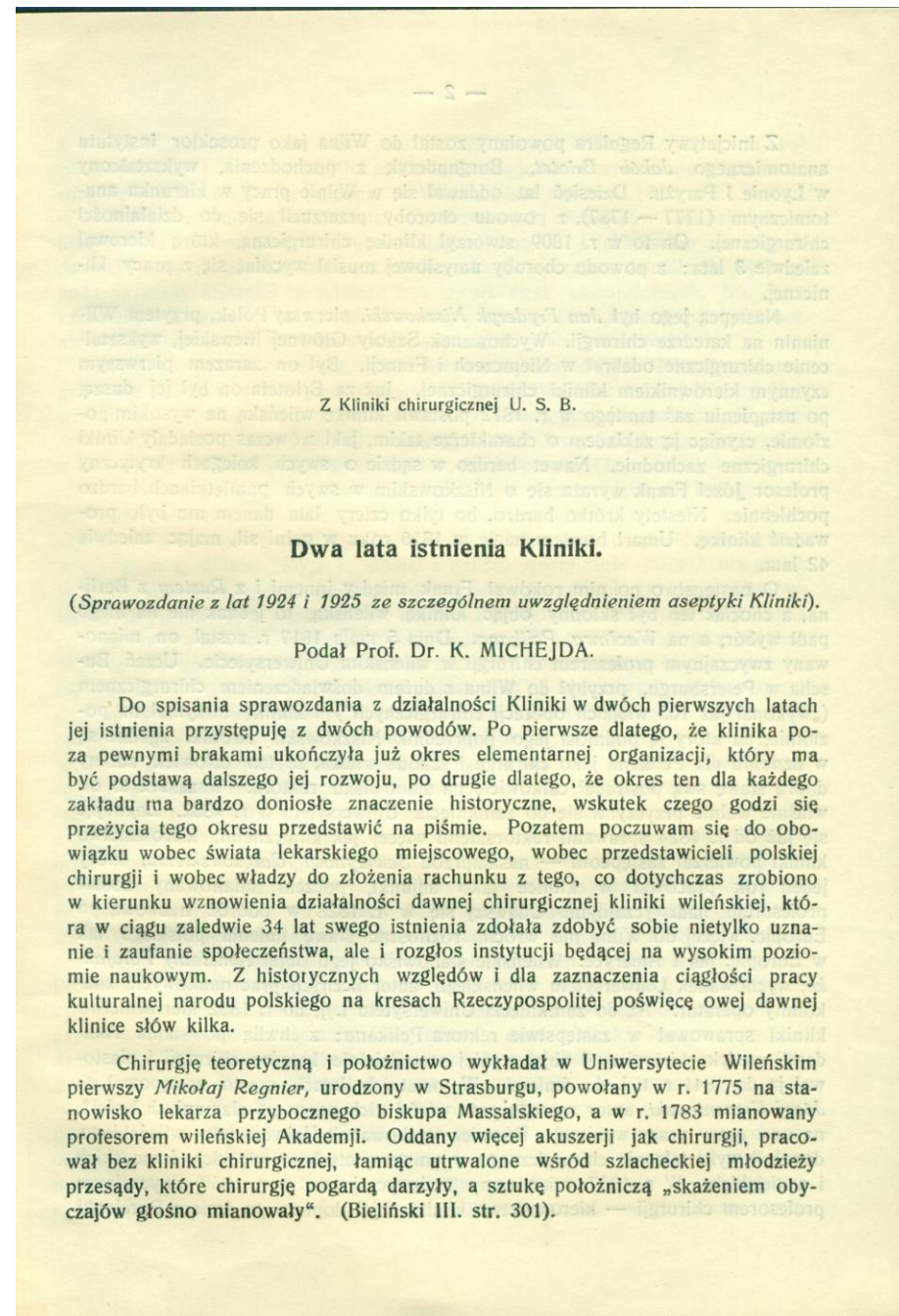
wiepodlega

niepodległa

„Do spisania sprawozdania z działalności Kliniki w dwóch pierwszych latach jej istnienia przystępuję z dwóch powodów. Po pierwsze dlatego, że klinika poza pewnymi brakami ukończyła już okres elementarnej organizacji, który ma być podstawą dalszego jej rozwoju, a po drugie dlatego, że okres ten dla każdego zakładu ma bardzo doniosłe znaczenie historyczne, wskutek czego godzi się przeżycia tego okresu przedstawić na piśmie.”

niepodległa

- Zaledwie dziesięć lat funkcjonowania Kliniki Chirurgicznej Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.
- Od trudnych początków po doświadczenia kilku lat pracy.
- Czas wizji, nadziei, pokonywania trudności i pracy.
- Wszystko zdawało się zmierzać ku wspaniałej przyszłości.

KLINIK A CHIRURGICZNA
UNIWERSYTETU STEFANA BATOREGO
W WILNIE

W LATACH 1919 — 1929

Kierownik kliniki prof. Dr. Kornel Michejda przybył do Wilna 30 IX 1922 r. Wykład inauguracyjny wygłosił d. 7 października 1922 r. na temat: „Nowsze poglądy na sprawę leczenia ran”.

Na początek wszelkie usiłowania wypadło skierować ku zorganizowaniu nauczania, do czego absolutnie żadnych przygotowań nie było. Niemniej regularne wykłady kliniczne rozpoczęły się dn. 10 października 1922 r. na razie na materiale chirurgicznego oddziału szpitala wojkowego i II kliniki chorób wewnętrznych — w sali wykładowej tejże kliniki. Chorych pomieszczonych w II klinice chorób wewnętrznych operowano w sali operacyjnej oddziału położniczego szpitala wojkowego. Tak było w ciągu roku akademickiego 1922/23. Operacyj w tym czasie dokonano 132. W pierwszym trimesztrze roku akademickiego 1923/24 stan ten o tyle uległ zmianie, że z powodu przeróbki sali wykładowej II kliniki chorób wewnętrznych wykłady odbywały się w lokalu, odnowionym naprędce w obrębie przyszłej kliniki chirurgicznej, który później został szatnią, a jeszcze później (r. 1924/25) poczekalnią, przychodnią i gabinetem roentgenowskim.

Parter głównego budynku w szpitalu wojkowym, przeznaczony dla kliniki, objęto w dniu 20 I 1924 r. w stanie dalekim do wykończenia. W ciągu lat 1924—1927 musiano dokonać bardzo licznych przeróbek i uzupełnień. W obecnej chwili klinika posiada 5 sal dla chorych, dwa pokoje pooperacyjne dla chorych (razem 85 łóżek), salę opatrunkową, salę operacyjną ropną, przychodnię z poczekalnią, gabinet Roentgena, ciemnicę, gabinet kierownika, asystentów, kancelarię i magazyn (razem 1415 m²).

niepodlega

nie są jeszcze zaspokojone. Numerów inwentarza operacyjnego 1473. Przyrządy naukowe: Jest czynna pracownia Roentgena (diagnostyczna), pracownia fotograficzna, chemiczna, bakterjologiczna i histologiczna. Zbyt ciasne lokale nie pozwalają na należyłą eksploatację tych działów. Numerów inwentarza w tym dziale 232, w dziale tablic do wykładów 317.

Inwentarz gospodarczy, prawie w całości nabyty w kraju, obejmuje dział meblowy (716 nr. inwentarza), przedmioty kancelaryjne (195 nr. inw.) i sprzęt gospodarczy (69 nr. inwentarza); wymaga jeszcze uzupełnień. Tak samo bielizna, której klinika posiada 4 komplety, prócz bielizny dla sal operacyjnych i studentów. Z pierwszego okresu, w którym klinika była bardzo słabo zaopatrzona w bieliznę, wielka ilość bielizny została zniszczona.

Jeżeli nawet od ogólnej sumy wydanej na zakupno inwentarza nie odejmować nic na amortyzację jego, — a przecież w ciągu pięciu lat istnienia kliniki dużo przedmiotów, zwłaszcza w zakresie inwentarza gospodarczego, uległo zniszczeniu,—to na jedno łóżko wypada 2.091 zł. (wobec normy 2.500—3.000 marek niemieckich, przyjętej w Niemczech (5.000—6.000 zł!).

Ruch chorych ilustruje poniższa tablica

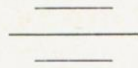
	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
Liczba dni leczenia.	—	—	12.626	16.385	13.887	18.224	18.954
Liczba chorych . .	—	—	639	833	764	842	924
Stan dzienny . . .	—	—	45	58	52	61	63
Umarło	—	—	39	37	37	40	72
			(6%)	(4.5%)	(4.08%)	(4.75%)	(7.78%)
Przeciętna liczba dni pobytu chorych .	—	—	19,75	19,06	18,18	21,64	20,50
Liczba chorych ambulat	—	—	1.364	2.618	2.391	2.376	2.673
Koszta dzienne utrzym. chorego (nie wlicz. poborów person. etat.)	—	—	5,23	6,05	8,79	8,79	—
Operacyj dokonano	18	114	551	700	720	721	722

Z zestawienia widać, że ruch chorych w klinice stale się wzmacnia. Spadek w roku 1926 był spowodowany przesileniem gospodarczym w związku ze spadkiem złotego.

- W kolejnych latach wzrastała liczba leczonych chorych: z 639 do 924.
- Leczenie stawało się też coraz droższe: od 5,23 zł do 8,79 zł.
- Spektakularny był wzrost ilości przeprowadzonych operacji: od 18 do 722.
- I archaiczna już dziś forma: operacyj.

EUGENIUSZ SIENKOWSKI

Z DZIEJÓW MEDYCYNY GDAŃSKIEJ

ZARYS
DZIEJÓW AKADEMII MEDYCZNEJ
W GDAŃSKU

Nadbitka z *Annales Academiae Medicae Gedanensis*
Tom I – 1971

- W 1971 r. rozpoczęto wydawania własnego pisma Uczelni – *Annales Academiae Medicae Gedanensis*.
- Numer pierwszy otwierają dwa artykuły prof. Eugeniusza Sieńkowskiego dotyczące dziejów medycyny w Gdańsku i Akademii Medycznej.
- Każdy z tomów wydawnictwa zawiera też Kronikę Uczelni.

wiepodlega

- W 1948 r. powołano Katedrę i III Klinikę Chirurgii Ogólnej Akademii Lekarskiej w Gdańsku, oddając jej kierowanie w ręce prof. Zdzisława Kieturakisa.
- W 1970 r. na skutek zmian organizacyjnych w Uczelni, Klinikę przemianowano na II Klinikę Chirurgii Ogólnej.
- W 1989 r. obchodziła 40-lecie swego istnienia.

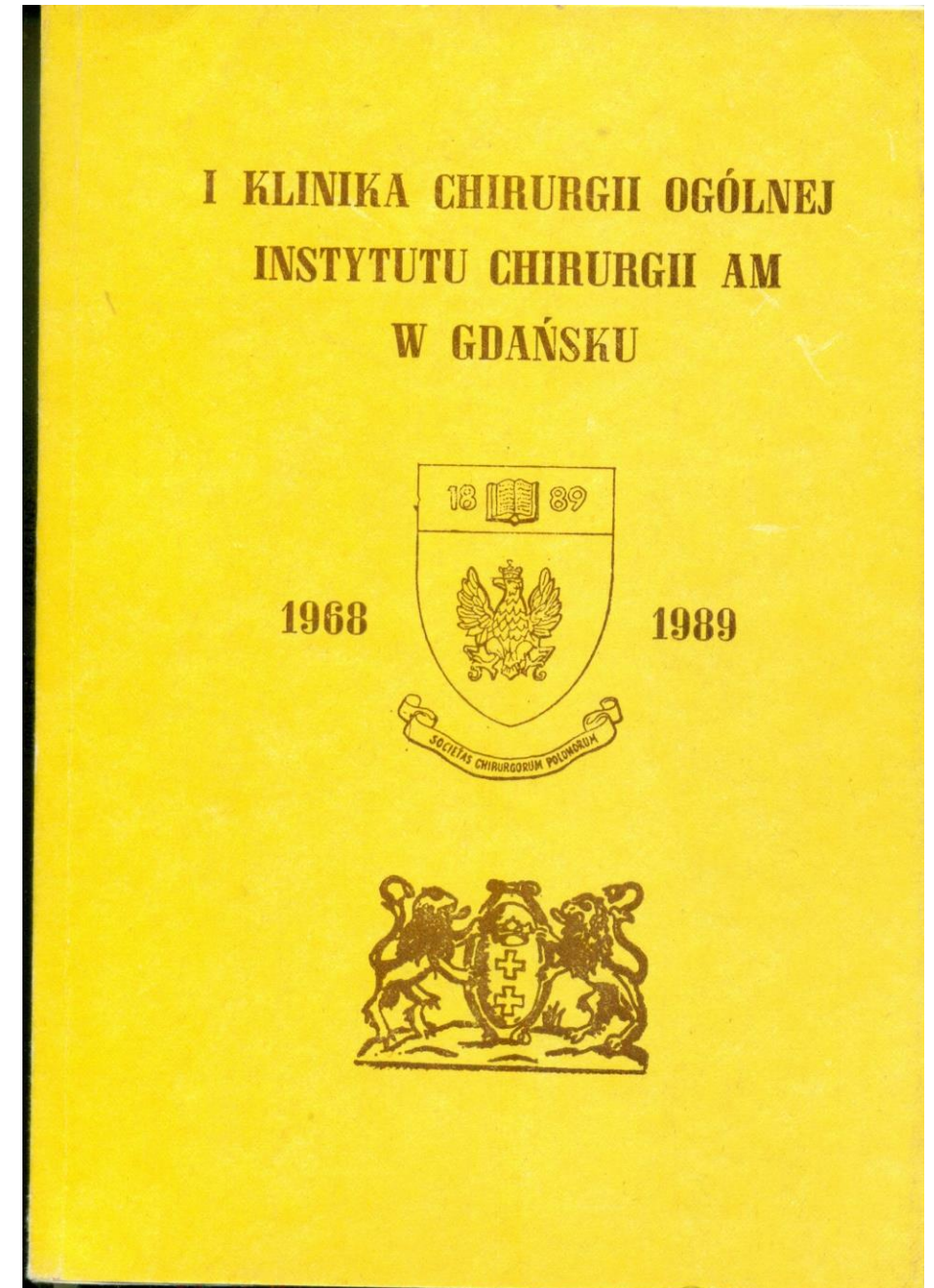
niepodległa

- Zmiany organizacyjne, tworzenie nowych Kliniki, łączenie dotychczas istniejących – codzienność Uczelni.
- Niekiedy jubileusze bywają nieoczywiste: I Klinika Chirurgii Ogólnej Instytutu Chirurgii AM w Gdańsku 1968-1989.

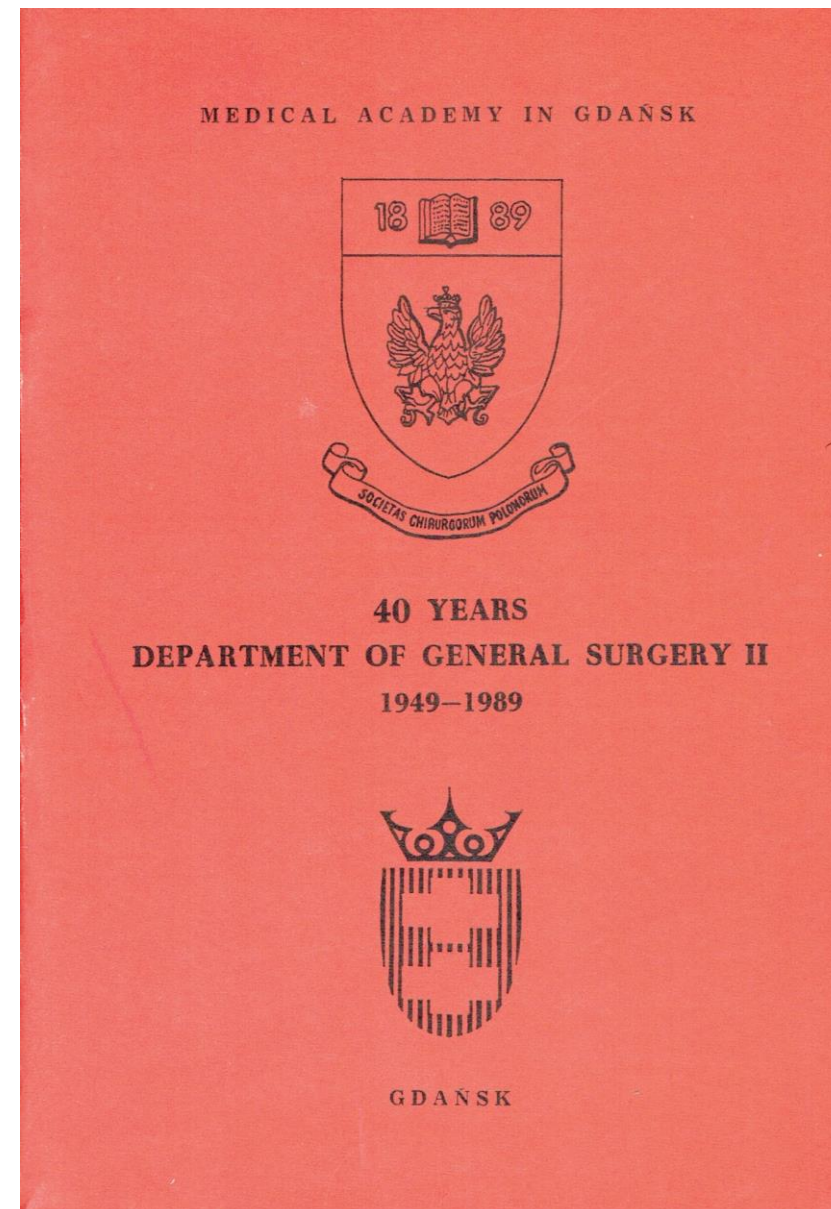
niepodlega

- Wydano również okolicznościową publikację w języku angielskim.
- Zwraca uwaga stosowane wówczas angielskie tłumaczenie nazwy Uczelni:
Medical Academy in Gdansk.

wiepodlega

2. Współczesny widok na budynek Państwowego Szpitala Klinicznego nr 3 od strony ulicy Prof. Kieturakisa .

- „Współczesny”... zespół budynków przy ulicy Kieturakisa nie jest już własnością Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.
- Budynki czeka remont i adaptacja do nowych celów.

**XLV ANNI
ACADEMIAE
MEDICAE
GEDANENSIS**

- 1990 r. – okolicznościowe wydawnictwo z okazji 45-lecia Uczelni.
- Zawiera krótki zarys dziejów AMG, poczet rektorów oraz biogramy doktorów *honoris causa* Uczelni.
- Pierwsze doktoraty honorowe wręczono 1965 r. profesorom: Michałowi Reicherowi, Ignacemu Abramowiczowi, Jackowi Adams-Ray'owi i Pawłowi N. Napałkowowi.

wiepodlega

- W 1994 r. Klinika Chirurgii Dziecięcej obchodziła 40-lecie swego istnienia.
- Jubileuszowe wydawnictwo zawierało informacje historyczne i unikalne dziś zdjęcia.

wiepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

AKADEMIA MEDYCZNA W GDAŃSKU
1945 - 1995

50
LAT
AMG

KLINIKA
CHIRURGII DZIECIĘCEJ
1954 - 1994

MATERIAŁY Z UROCZYSTYCH
POSIEDZEŃ
ODDZIAŁU GDAŃSKIEGO
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
CHIRURGÓW DZIECIĘCYCH

SPEJ ET VITA

40 LAT
KLINIKI
CHIRURGII
DZIECIĘCEJ

Siedziba Kliniki Chirurgii Dziecięcej - Wojewódzki Szpital Zespolony
im. M. Kopernika

- Zima 1994 r., budynek Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika.
- Po dwudziestu czterech latach niemal nie do poznania.

niepodlega

- Koniec XX w.
- Jednostki Akademii Medycznej w Gdańsku wchodzą w drugie półwiecze istnienia.
- W 1995 r. Uczelnia obchodzi 50-lecie swojej działalności.

wiepodlega

GDAŃSKA SZKOŁA PSYCHIATRYCZNA

**50 LAT
KATEDRY
CHORÓB PSYCHICZNYCH
AKADEMII MEDYCZNEJ
W GDAŃSKU**

GDAŃSK, 1 LUTY 1996 ROK

Od Redakcji

Jubileusze, które obecnie obchodzimy (50 - lecie Akademii Medycznej w Gdańsku, 50 - lecie Katedry Chorób Psychiczych, 100 - lecie Szpitala Psychiatrycznego Kochorowo w Starogardzie Gdańskim, 40 - lecie Szpitala "Srebrzysko" w Gdańsku), skłaniają do refleksji i spojrzenia wstecz. Poszukiwanie własnych korzeni jest jedną z ważnych cech nie tylko w życiu indywidualnym ale i społecznym. Podjęliśmy zatem próbę podsumowania minionych lat. W dorobku naszego środowiska dostrzegliśmy pewne cechy wspólne, konsekwentnie realizowane przez kolejne pokolenia. Wydaje nam się, że dorobek ten można byłoby nazwać Gdańską Szkołą Psychiatryczną. Mamy wrażenie, że praca i działalność Twórców tej Szkoły zobowiązuje nas do upamiętnienia na kartach tego biuletynu.

Zawiera on materiały Sesji Jubileuszowej "50 lat Gdańskiej Szkoły Psychiatrycznej", która odbyła się dnia 21 października 1995 roku w Gdańsku.

Gdańsk, 1 luty 1996 r.

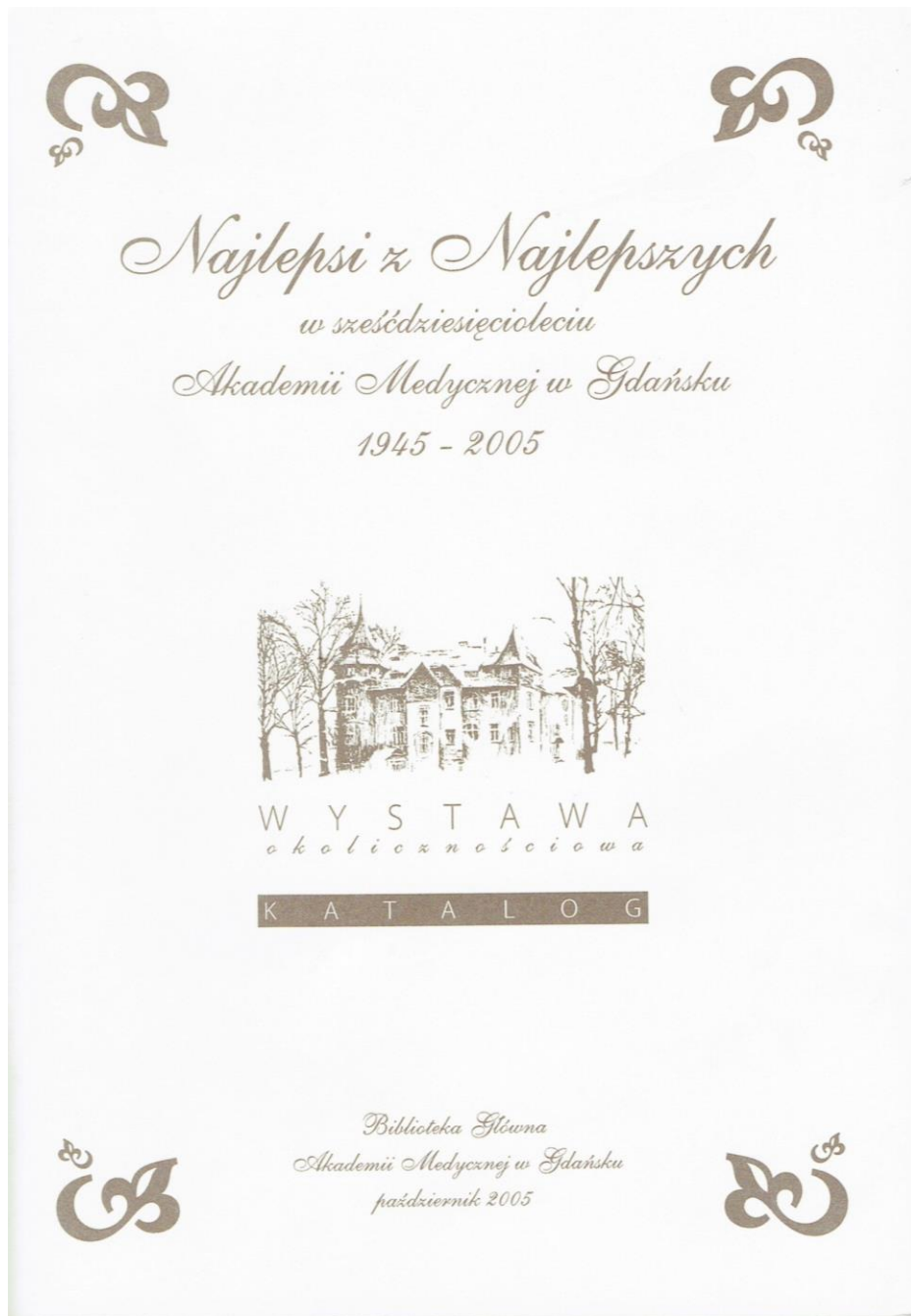
KATEDRA I KLINIKA CHIRURGII URAZOWEJ AM w GDAŃSKU

1970 - 1995

- Niektóre spośród Klinik zostały powołane do życia w późniejszym czasie, np. na skutek zmian organizacyjnych Akademii Medycznej w Gdańsku.
- Dwadzieścia pięć lat Katedry i Kliniki Chirurgii Urazowej – jubileusz obchodzono w 1995 r.

niepodlega

- Tytuł okolicznościowej wystawy nie wymaga komentarza:

Najlepsi z Najlepszych w sześćdziesięcioleciu Akademii Medycznej w Gdańsku 1945-2005.

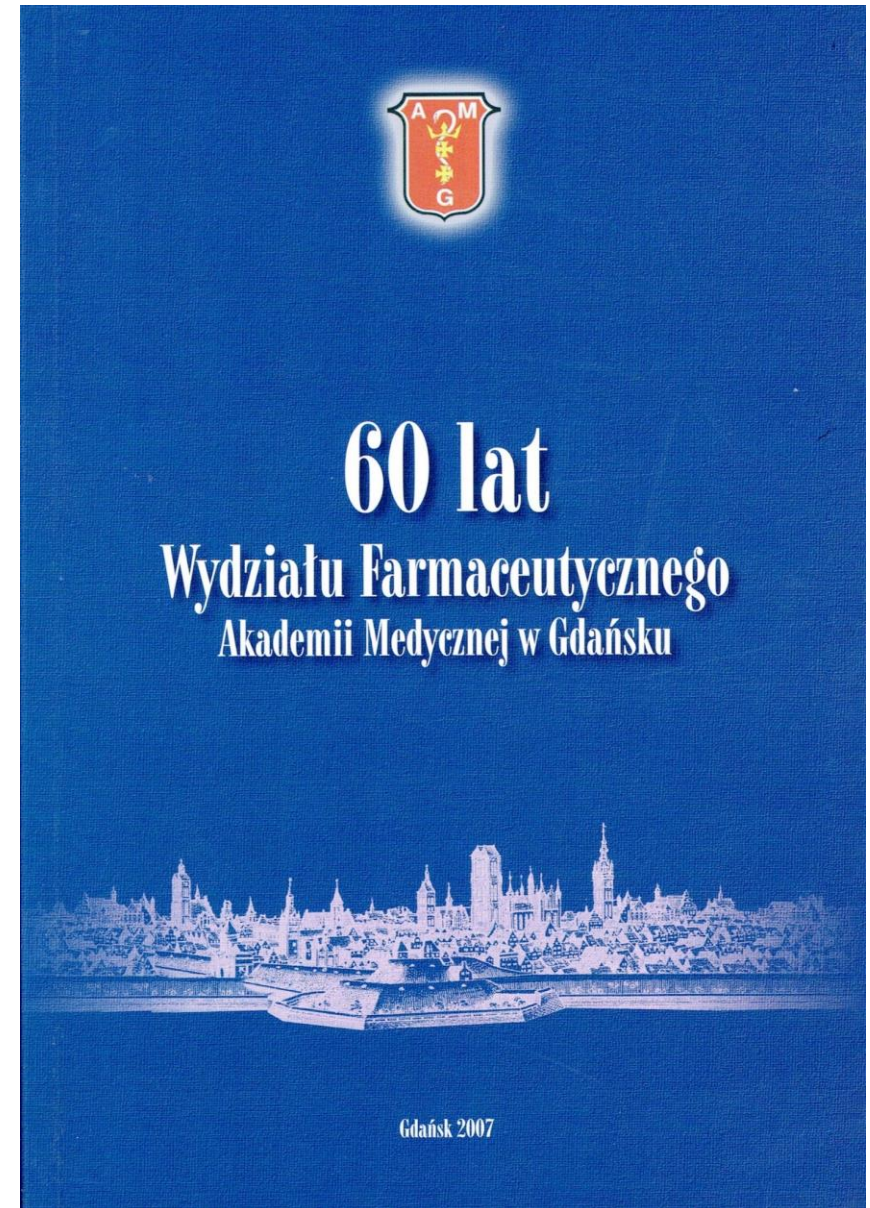
- Wystawę zorganizowano w Bibliotece Głównej AMG.

wiepodlega

- Sześćdziesiąt lat Wydziału Farmaceutycznego.
- Wydawnictwo ma głównie charakter informatora przedstawiającego strukturę, skład osobowy, kierunki badań naukowych i zakres prowadzonej dydaktyki.
- Już za kilka lat będzie stanowił również doskonałe źródło badań nad historią tego Wydziału

niepodlega

W tym numerze:

Siedemdziesiąt	1
Potop pomocy. Szwedzka pomoc dla Trójmiasta i Pomorza po II wojnie światowej	2
Tajemnice z muzealnej półki, rok trzeci, 2014-2015.	3
I Kongres Muzealników Polskich, Łódź 2015.	6
Książki	6
Wellcome Collection, Londyn	7
Włoskie fascynacje	8

Siedemdziesiąt

Siedemdziesiąt lat istnienia uniwersytetu. Czy to mało, czy dużo? Zapewne niewiele, biorąc pod uwagę najstarsze uczelnie powstałe kilkaset lat temu, których nazwy przytaczają podręczniki historii. Jednocześnie dużo z punktu widzenia postępów nauki oraz czasu życia ludzkiego. Ju-

wet w ciągu siedemdziesięciu lat miało miejsce tak wiele wydarzeń, tak bardzo zmienił się świat dokoła, a wraz z nim uczelnia, tak wielu ludzi pracowało i uczyło się tutaj. Co należy wybrać? Jakim kluczem posłużyć się, tworząc wystawę jubileuszową? W jaki sposób zaprezentować to, co

szym roku... po inne, wymagając dłuższej chwili zastanowienia. Tytułowe siedemdziesiąt stanowiło zatem punkt wyjścia do tworzenia nowej wystawy. Początkowo miała przedstawiać dokładnie tyle obiektów — po jednym z każdego roku, od 1945 do 2015. Musiały one spełniać podstawo-

bielsz siedemdziesięciolecia powstania uczelni jest na pewno wystarczającym powodem, by pokusić się o próbę spojrzenia wstecz i refleksji nad minionym czasem. Dla każdego muzeum uczelnianego taka rocznica to wyzwanie. W naturalny sposób narzuca, jeśli nie tytuł, to kontekst wystawy, na pierwszy rzut oka wymarzony dla prezentacji dorobku uniwersytetu. Jednak krótka chwila zastanowienia studzi ten entuzjazm. Pojawia się bowiem kolejne pytanie, tyleż naturalne, co trudne w odpowiedzi: co i w jaki sposób pokazać? Na-

uznamy za najistotniejsze w historii? Wiosną tego roku odpowiedź na to pytanie stała się największym wyzwaniem stojącym przed Muzeum GUMed. Po kilku miesiącach, w dniu inauguracji roku akademickiego przedstawiamy wystawę zatytułowaną *Siedemdziesiąt*. Liczebnik główny, tak wiele znaczeń. Od najbardziej oczywistych: siedemdziesięciu lat naszego Uniwersytetu [choć pod tymi nazwami], siedemdziesięciu roczników rozpoczynających studia na pierw-

wy warunek: jednoznacznie wskazywać rok pochodzenia. Szybko okazało się, jak trudnym w realizacji może okazać się ten pomysł. Niektóre z lat obfitowały w wydarzenia i pamiątki związane z nimi. Inne zdawały się tylko kolejnymi tomami kalendarzy. A poszukiwania na muzealnych półkach nie przyniosły rezultatu. Przypomniane w chwili zwątpienia tym spowodowanego powiedzenie naukowe, że „brak rezultatu jest też rezultatem”, przyniosło nadzieję. Siedemdziesiąt przestało oznaczać liczbę eksponatów tworzących wystawę.

- Siedemdziesięciolecie istnienia Uczelni było inspiracją powstania wystawy w Muzeum GUMed pt. *Siedemdziesiąt*.
- Muzeum GUMed, istniejące od 2006 r., w obchodach okrągłego jubileuszu Uniwersytetu mogło uczestniczyć po raz pierwszy.
- Strona pierwsza Biuletynu Muzeum Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego z 2015 r.

1945-1950
AKADEMIA
LEKARSKA
W GDAŃSKU

1950-2009
AKADEMIA
MEDYCZNA
W GDAŃSKU

OD 2009
GDAŃSKI
UNIWERSYTET
MEDYCZNY

niepodlega

- Przemijamy, odchodzimy, nasze imiona niegdyś tak powszechnie znane coraz rzadziej pojawiają się w mediach, zacierają się w pamięci twarze, coraz trudniej rozpoznać nas na zdjęciach i w kadrze filmu.
- Nowe wydarzenia przesłaniają poprzednie, nawet wczorajsze.
- Mijają dni i lata, całe wieki znaczone jubileuszami.
- Pozostają dziedzictwo i tradycją, o które musimy się troszczyć. Już teraz!

niepodlega

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

**Projekt realizowany w ramach obchodów stulecia
odzyskania niepodległości**

Autorzy:

Marek Bukowski, Joanna Śliwińska, Sylwia Ścisłowska, Małgorzata Omilian-Mucharska, Grzegorz Gronda
Archiwum, Biblioteka Główna, Muzeum GUMed